

PREJUDECĂȚI, STEREOTIPURI, DISCRIMINARE ÎN SOCIETATEA MULTICULTURALĂ. SOLUȚII ȘI ABORDĂRI DIDACTICE

PREJUDICE, STEREOTYPES, DISCRIMINATION IN THE MULTICULTURAL SOCIETY. TEACHING SOLUTIONS AND APPROACHES

Anca-Elena TROFIN,
profesoară, Școala Gimnazială Pârcovaci-Hârlău, Iași,
România

Anca-Elena TROFIN,
teacher, Pârcovaci-Hârlău Secondary School, Iasi,
Romania

ORCID: 0009-0003-5064-0110

anca_piriiala@yahoo.com

CZU: 37.017:316.34

DOI: 10.46727/c.emc-2023.p26-28

***Abstract:** In the world we live in today, coexistence, tolerance, unity and respect for each individual's individuality, identity as person and identity as a nation, are ideals to be achieved. Dealing with all the stereotypes and prejudices becomes a challenge in itself, and finding common ways and techniques to learn from others or live in a connected and interconnected world are realities of the contemporary world. Ways to approach conflict situations, to raise awareness of the participation of all cultures in a universal-human culture should be steps present in the educational act.*

***Key words:** multiculturalism, prejudice, stereotype, human values, patrimony;*

Societatea multiculturală se caracterizează prin diferențe culturale în contextul coexistenței și interacțiunii mai multor grupuri culturale ca având statut egal, accentul fiind pe păstrarea diferențelor și afirmarea identității culturale specifice, dar și de unitate și diversitate. Diversitatea este esența multiculturalității, frumusețea ei constă în coexistența în același loc, omul de astăzi fiind produsul unui amestec de influențe provenite din cultura și din modul de viață al celor care-l înconjoară.

În această lume mereu în schimbare, modul în care percepem realitatea este realitatea noastră. O serie de elemente socio-culturale au influență directă asupra felului în care ne dezvoltăm percepția: sistemul de credințe, morale sau religioase, valori și atitudini, viziunea asupra lumii, concepte și organizare socială.

Stereotipurile și prejudecățile sunt concepte interrelaționate, credințe suprageneralizate sau exagerate despre o categorie sau un grup de oameni; sunt manifestări ale rigidității noastre sau a demersului preconcepțiv că știm și definim înainte de a vedea și de a înțelege. Ajungem astfel să ne înrădăcinăm concepții despre oameni prin simpla apartenență a acestora la un grup, mai mult, să credem că apartenența la un grup dirijează felul în care se comportă.

Prejudecata presupune formularea judecării unei persoane înainte de a o întâlni; este o atitudine ce implică respingerea membrilor unui grup față de care se manifestă sentimente negative, o antipatie bazată pe o generalizare inflexibilă, eronată, doar pe apartenența la un grup.

Stereotipurile și prejudecățile afectează puternic calitatea interacțiunilor între persoane cu apartenențe culturale diferite. Dar dacă stereotipurile sunt structuri cognitive, prejudecățile situându-se în sfera atitudinilor, a judecăților, discriminarea ține de comportamente. Putem defini discriminarea ca un comportament injust la adresa membrilor unui grup față de care există prejudecăți negative.

De cele mai multe ori, stereotipurile și prejudecățile ne determină să dezvoltăm și să folosim etichete la adresa celorlalți fără să conștientizăm efectul, impactul lor asupra persoanelor în cauză. Prejudecățile mor greu și sunt prin urmare greu de suportat. Dar reținem că nimeni nu s-a născut cu ele, ci au fost învățate și prin urmare, pot fi dezvățate. Înainte de a judeca o persoană, poate ar fi bine să reflectăm, cu siguranță nu ne-ar plăcea să fim judecați fără a fi ascultați.

În demersul educațional, multiculturalitatea este o provocare și o deschidere: a lua cunoștință cu propria identitate culturală și a celorlalte grupuri etnice, dar și de a învăța să coexiști cu ceilalți în mod tolerant, egal, cooperant, comunicativ și complementar, fără judecăți apriorice și discriminări. E o deschidere spre a atașa valorile tale valorilor celorlalți și însumat, de a îmbogăți valorile umane.

Soluții și abordări didactice

Cel mai trist lucru despre stereotipuri și despre prejudecăți este acela că ne îndepărtează de persoanele considerate diferite. Poate ar fi mai bine să acceptăm efectele negative ale prejudecăților noastre, să le identificăm și să lucrăm conștient la ele.

Cum?

Prin conștientizarea acestor adevăruri pe care școala, societatea ar trebui să le implementeze:

- Cultura e un ansamblu de valori și atitudini esențiale care fundamentează comportamente sociale; e un întreg program care definește comportamentul nostru zilnic;
- Cultura se învață, nu este înnăscută;
- Cultura este un sistem fundamental ce înglobează viziunea asupra lumii, valorile și normele conform cărora acționăm, limba pe care o vorbim, modul în care ne îmbrăcăm, ne alimentăm, relaționăm, tradițiile etc.
- Oamenii se deosebesc între ei și prin cultura căreia îi aparțin;
- O cultură nu este superioară altei culturi;
- Binele, Adevărul și Frumosul sunt valori prețuite în toate culturile;
- Diferențele dintre oameni nu reprezintă un dezavantaj;
- Cunoașterea e soluția pentru ignoranță și prejudecată;

Printr-o socializare și o educație realizată în valorile toleranței și ale respectului față de diferit, față de ceilalți care să ducă la adoptarea unor tehnici precum; jocul de rol, în care subiectul este pus să exerseze un rol empatic (de exemplu, să joace rolul unei persoane de altă etnie într-o clasă, organizație), alungarea ignoranței prin studiul de caz, afișul informativ, popularizarea asemănărilor și diferențelor dintre etnii (date sărbătorite, port popular, bucate, eroi legendari, credințe specifice etc.), proiectul colaborativ care să ducă la cunoaștere reciprocă și empatizare, contactul nemijlocit cu patrimonial cultural al celorlalte grupuri.

Exemple de activități și abordări didactice:

- ✓ Realizați o scurtă scenetă în care să prezentați un obicei sau o tradiție specifică comunității în care trăiți!
- Realizarea unui interviu cu personalități culturale de altă etnie despre contribuția etniei lor la patrimoniul cultural al umanității. (Cui te-ai adresa? Ce întrebări le-ai pune?);
- Jocuri distractive - „Salută în mai multe limbi”/„Povestea numelui”;
- Fotocopii - „Alfabetul în diverse limbi” ;
- Jurnal intercultural - „ Lada mea cu valori, calități, aptitudini”;
- Arborele genealogic al familiei tale/ale prietenului/vecinului de altă etnie;
- Pliantul informativ - „Sărbători ale comunităților etnice”;

- Reporterul de serviciu - Identificarea și monitorizarea știrilor tv care promovează diversitatea culturală pe parcursul unei zile și compararea mesajelor care promovează diversitatea culturală;
- Listă de stereotipuri/prejudecăți despre grupuri etnice și situațiile în care le-au fost dezvoltate;
- Mică colecție de bijuterii ale altor etnii/insemnătatea și mesajul culorilor;
- Colecție de blazoane, fotografii, ilustrații despre alte etnii;
- Album de desene, fotografii, ilustrate despre portul altor grupuri etnice;
- Harta multiculturală a comunităților etnice din zona locuită;
- Teme de reflecție: „Ce s-ar întâmpla dacă ai rămâne naufragiat pe o insulă cu alte 10 persoane de etnii diferite? În ce limbă ai vorbi?”;
- Studiu de caz : Lucrări artistico-plastice ar trebui să stea într-un muzeu multicultural;
- Minidicționare bilingve cu cele mai uzitate cuvinte;
- Gastronomie- rețete ale unor mâncăruri tradiționale ale diferitelor grupuri etnice, condimente specifice;
- Culegere de versuri, proverbe, ziceri ale diferitelor etnii;
- Povești/legende ale altor etnii/popoare ;
- Eseuri – „O zi într-o comunitate diferită de a mea”/ „Eu-ceilalți-împreună”;

Concluzii:

În contextul societății multiculturale, stereotipurile, prejudecățile, discriminarea pot fi combătute prin facilitarea comunicării, prin interacceptare, intercunoaștere, prin respectarea individualității ca individ și implicit ca și comunitate cu valori proprii, prin formarea de competențe sociale, chiar lingvistice astfel încât să putem comunica, împrumuta, valorifica tot ce ține de noi și de ceilalți din jurul nostru.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE:

1. BERNAT Simona-Elena, *Educația multiculturală*, Cluj, 2006; ISBN 10-973-7879-06-X .
2. BONCU Ș., ILIN C, SULEA C., *Manual de sociologie aplicată*, Timișoara, 2007.
3. CUCOȘ, C., *Educația. Dimensiuni culturale și interculturale*. Ed. Polirom, Iași, 2000.
4. MIFTODE, Vasile, *Populații vulnerabile și fenomene de automarginalizare*, Editura Lumen, Iași. 2002.
5. MITROFAN L, *Elemente de psihologie socială*, București, 2004.